

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Ár 2004, þriðjudaginn 19. október, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Grétar Grétarsson, Íris Ösp Ingjaldsdóttir, Ólöf Embla Einarsdóttir og Sölvi Sölvason.

Fyrir er tekið **mál nr. 7/2004**:

M

gegn

fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r:

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar, og fjármálafyrirtækið F, hins vegar, hér eftir nefnt varnaraðili.

Málið barst úrskurðarnefnd 23. mars 2004, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 25. (sic) sama mánaðar. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 24. mars 2004, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi hans, dagsettu 16. apríl 2004. Bréfið var sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 23. apríl 2004, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi sóknaraðila, dagsettu 30. apríl 2004. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 1. júní 2004, var óskað eftir frekari upplýsingum varnaraðila. Þær bárust með bréfi varnaraðila, dagsettu 7. sama mánaðar.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 14/5, 21/5, 22/7, 26/8, 15/9, 12/10 og 19/10 2004. 2004.

II.

Málsatvik.

Hinn 16. júní 1999 gekkst sóknaraðili í sjálfskuldarábyrgð vegna reikningsláns A, á reikningi hennar nr. XXXX. Var ábyrgðin bundin við kr. 100.000 hámarksfjárhæð.

Með innheimtubréfi varnaraðila, dagsettu 19. janúar 2004, var sóknaraðili krafinn um hámarksfjárhæðina ásamt dráttarvöxtum og innheimtupóknun eða samtals kr. 127.762. Sóknaraðili mótmælti kröfunni með bréfi til varnaraðila, dagsettu 5. febrúar 2004, á þeim grundvelli að samkvæmt samkomulagi um notkun sjálfskuldarábyrgða skyldi ábyrgð fyrir yfirdráttarheimild tékkareiknings ekki gilda lengur en í fjögur ár frá útgáfudegi. Mótmælin voru ítrekuð með bréfi sóknaraðila til varnaraðila, dagsettu 15. febrúar 2004. Þeim var hafnað af varnaraðila með bréfi, dagsettu 20. sama mánaðar. Sóknaraðili greiddi kröfu varnaraðila með fyrirvara hinn 24. febrúar 2004 með kr. 100.000 en samkomulag hafði þá náðst um lækkan kröfunnar.

Málið barst úrskurðarnefnd hinn 23. mars 2004 með kvörtun sóknaraðila.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að varnaraðili greiði honum kr. 100.000.

Sóknaraðili vísar til þess að samkvæmt samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, sem tekið hafi gildi 1. nóvember 2001, skuli sjálfskuldarábyrgð fyrir yfirdráttarheimild á tékkareikningi ekki gilda lengur en í fjögur ár. Þar sem yfirlýsing hans um sjálfskuldarábyrgð hafi verið gefin út 16. júní 1999 hafi hún runnið út 16. júní 2003 og hann því laus undan ábyrgðinni þegar varnaraðili krafðist greiðslu um sjö mánuðum síðar.

Sóknaraðili kveður varnaraðila enga tilkynningu hafa sent um að ábyrgðin væri að renna út. Þá hafi honum heldur aldrei borist neitt yfirlit yfir stöðu reiknings A.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili kveður ábyrgð sóknaraðila hafa verið til tryggingar greiðslu á yfirdráttarláni A frá 16. júní 1999 til 16. júní 2003. Forsenda þess að á sjálfskuldarábyrgð reyni sé að um vanefnd af hálfu aðalskuldara sé að ræða. Hafi yfirdráttarskuldin síðastgreindan dag numið kr. 152.118,49. Varnaraðili kveðst hafa gjaldfellt yfirdráttarlánið hinn 12. janúar 2004 og hafið innheimtuaðgerðir gagnvart eiganda tékkareikningsins og ábyrgðarmanni hinn 19. janúar 2004.

Varnaraðili vísar til þess að samkvæmt 4. tölul. 3. gr. laga um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda nr. 14, 1905 fyrnist kröfur samkvæmt ábyrgðarskuldbindingum á fjórum árum. Þegar um sé að ræða ábyrgð sem fyrnist á 10 árum eins og hér um ræði teljist fyrningartíminn frá þeim degi sem krafa á hendur ábyrgðarmanni varð gjaldkræf í raun og veru, jafnvel þótt hún hefði getað fallið fyrir í gjalddaga, sbr. 2. mgr. 5. gr. laganna.

Varnaraðili telur fyrningarfrest á ábyrgðarskuldbindingu sóknaraðila ekki hafa tekið að líða fyrir en skuld samkvæmt aðalkröfu hafi verið gjaldfelld. Hafi krafa varnaraðila því ekki verið fyrnd þegar sóknaraðili greiddi kröfuna með fyrirvara 24. febrúar 2004. Í öllu falli verði að miða fyrningarfrestinn við lokadag gildistíma ábyrgðarloforðsins hinn 16. júní 2003.

Varnaraðili kveður lögbundna fyrningarfresti gilda um kröfur samkvæmt ábyrgðarskuldbindingum þó svo að gildistími skuldbindinganna sé tímabundinn. Lok gildistíma hafi því eingöngu þýðingu að því er varðar ábyrgðarfjárhæðina, en hún verði aldrei hærri en sem nemi skuld á lokadegi.

Varnaraðili kveðst hafa sent sóknaraðila árlega tilkynningu um ábyrgðarskuldbindingu hans.

V.

Niðurstaða.

Hinn 16. júní 1999 gekkst sóknaraðili í sjálfskuldarábyrgð vegna yfirdráttar A, á reikningi hennar nr. XXXX, hjá varnaraðila. Var ábyrgðin bundin við kr. 100.000 hámarksfjárhæð. Þegar yfirlýsingin var gefin út var í gildi samkomulag Sambands íslenskra viðskiptabanka, Sambands íslenskra sparisjóða, Kreditkorta hf., Greiðslumiðlunar hf., Neytendasamtakanna og viðskipta- og félagsmálaráðherra af hálfu stjórnvalda frá 27. janúar 1998. Samkvæmt 2. mgr. 6. tölul. samkomulagsins skyldi

sjálfskuldarábyrgð fyrir yfirdráttarheimild tékkareiknings ekki gilda lengur en í fjögur ár frá útgáfudegi. Sambærilegt ákvæði er nú í 3. másl. 1. mgr. 6. gr. gildandi samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001. Samkvæmt þessu gildi sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila til 16. júní 2003 en ekki 18. sama mánaðar eins og greinir ranglega í yfirliti varnaraðila, dagsettu 31. desember 2002.

Hinn 16. júní 2003 nam skuld á reikningi A kr. 152.118,49. Samkvæmt ábyrgðaryfirlýsingu sóknaraðila nam ábyrgð hans að hámarki kr. 100.000, auk vaxta og kostnaðar við innheimtu skuldarinnar frá þeim degi sem greiðsluáskorun til skuldara er dagsett. Samkvæmt málatilbúnaði varnaraðila féll skuld A í gjalddaga 12. janúar 2004 eða tæpum sjö mánuðum eftir lok ábyrgðartíma sóknaraðila. Til úrlausnar er því hvort að ábyrgðarmaður beri ábyrgð á skuld sem er til staðar þegar ábyrgð hans lýkur en fellur ekki í gjalddaga fyrr en eftir lok ábyrgðartíma.

Af eðli greiðsluskyldu ábyrgðarmanns leiðir að hún er skilorðsbundin og verður fyrst virk við greiðslufall aðalskuldara. Þegar um sjálfskuldarábyrgð er að ræða getur kröfuhafi ekki gengið að ábyrgðarmanni fyrr en ljóst er að aðalskuldari muni ekki efna skyldur sínar á réttum tíma og sá tími sé kominn. Það tímamark nefnist gjalddagi og er skuld þá gjaldkræf. Getur kröfuhafi þá fyrst krafist skuldara um efndir. Af hálfu varnaraðila er á því byggt að skuld nefndrar A hafi fallið í gjalddaga 12. janúar 2004. Samkvæmt því sem að framan er lýst var sóknaraðili þá ekki í ábyrgð fyrir skuld A og verður því ekki krafinn um skuld sem gjaldféll þá. Ber hér og að hafa í huga að varnaraðili hafði alla möguleika á að gera kröfu um frekari ábyrgðir þá er ábyrgð sóknaraðila féll úr gildi, svo og að hafa orðalag ábyrgðaryfirlýsingarinnar þannig að ljóst væri að hún tæki til skuldar sem til staðar væri við lok ábyrgðartíma þótt hún væri ekki fallin í gjalddaga, hafi það verið ætlun aðila.

Af framangreindu leiðir að fallast verður á kröfu sóknaraðila og gera varnaraðila að endurgreiða honum kr. 100.000. Vaxta hefur ekki verið krafist.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Varnaraðili, fjármálafyrirtækið F, greiði sóknaraðila, M, kr. 100.000.

Reykjavík, 19. október 2004.

Guðjón Ólafur Jónsson

Íris Ösp Ingjaldsdóttir

Ólöf Embla Einarsdóttir

Sérálit Grétars Grétarssonar og Sölva Sölvasonar

Við erum sammála þeirri niðurstöðu meirihluta nefndarinnar að sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila hafi gilt til 16. júní 2003 en ekki 18. sama mánaðar. Hinn 16. júní 2003 nam skuld á reikningi A kr. 152.118,49. Samkvæmt ábyrgðaryfirlýsingu sóknaraðila nam ábyrgð hans að hámarki kr. 100.000. Var það því fjárhæð ábyrgðarskuldar sóknaraðila við varnaraðila á lokadegi ábyrgðartímans. Engar innborganir hafa borist á reikninginn frá þeim tíma. Sú ábyrgðarskuld sóknaraðila fyrnist á fjórum árum samkvæmt 4. tölul. 3. gr. laga um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda nr. 14, 1905 en fellur ekki niður á lokadegi ábyrgðartíma. Teljum við í þeim efnum eðlilegt að miða upphaf fyrningarfrests við lokadag ábyrgðartíma samkvæmt

ábyrgðaryfirlýsingu sóknaraðila. Samkvæmt framangreindu er það niðurstaða okkar að ábyrgðarskuld sóknaraðila hafi verið ófyrnd þegar varnaraðili hóf innheimtu hennar. Verður því að hafna kröfu sóknaraðila um endurgreiðslu þeirrar fjárhæðar sem hann hefur innt af hendi til varnaraðila á grundvelli ábyrgðaryfirlýsingar sinnar.

Grétar Grétarsson

Sölvi Sölvason